

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre ————— 3 frt — kr.
Félévre ————— 1 frt 50 kr
Negyedévre ————— frt 75 kr.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 2 frt.
Egyes szám ára 7 kr.

Felolós szerkesztő

BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:

A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány sajtó” címére küldendők, (Deák-tér 19. szám.)

Hirdetések jutányos árban vétetnek fel.

Nyilttér sora 20 kr.

A lap megjelenik minden szerdán.

A képviselőválasztás előtt.

A politikai helyzet még mindig bizonytalan és zavaros. Senki sem tudja biztosan, mit hoz a legközelebbi jövő. Békét-e, vagy háborút? Az eddigi lelketlen, jogfosztogató, erőszakos rendszer tovább fenntartását-e, vagy a valódi erkölcs, szabadság és tiszta alkotmányosság diadalát. A nemzet zöme az utóbbit várja, reméli, óhajtja forrón. Az előbbi csak azok lesik önző reménységgel, akiket az érdek ezerféle szála az eddigi kormány-hatalomhoz kötnek.

Bárhogyan dőljön el azonban a koczka, minden valószínűség szerint új képviselőválasztások előtt állunk. Ha a Bánffy-Tisza szövetség és rendszer kerül ki győztesen a kulizsák mögött most folyó alkudozásokból, a további küzdelem már nem a képviselőházban fog folyni, hanem a választó-kerületekben. A mely kormánynak és pártnak elég vakmerősége volt az alkotmány összes biztosítékait eddig lábballal tiporni és a szentesített törvényeket semmibe se véve a mai ugynevezett ex-lex állapotot létrehozni, az bizonyára nem fog habozni a törvénytelen útján megtenni a második lépést is: az országgyűlés törvénytelen feloszlását és egy új választási hadjáratot az embertelen Bánffy-féle rendszer szerint az ellenzéket még jobban összetörni.

Ha azonban az ellenzék által követelt reformok győznek, — ha a Tisza-rendszer rég megérdemelt bukása bekövetkezik, az új választások, talán valamivel később, de nem messze időben, szintén elkerülhetetlenek.

Ez esetben ugyanis a nemzet sorsának intézése új kezekbe kerül. Nem hihető, hogy a Tisza-rendszer eddigi exponált hívei benne maradjanak az új és tiszta programot megvalósító többségben. Ki fognak válni. Ellenzéket fognak képezni. Új pártalakulások történnek. A szabadelvű párt jobb és tisztább szándéku elemei egyesülni fognak az ugynevezett dissidensekkel, kiváltakkal. Egyesülni fognak a nemzeti párttal és ha idővel az egyházpolitikai sérelmek orvoslását is programjukba veszik, — talán a néppárttal is.

Már ez az új irány, ez az új pártalakulás minden valószínűség szerint szükségét fogja érezni annak, hogy a választások tisztaságának biztosítása után új erővel szilárdítsa meg magát a nemzet zöméből.

Mert ne feledjük, hogy a kiméletet nem ismerő, az ellenzéki érzelmű vagy független gondolkodású tehetségeket nem tűrő, és kiüldöző eddigi erőszakos rendszer miatt igen sokan, és pedig a legkiválóbb, legönzetlenebb hazafiak

vagy leszorítottak a közügyek teréről, vagy belefáradva a sikertelen küzdelembe, — megundorodva a politikai élet erkölestelenségétől, — önkényt visszavonultak.

Ezeket a derék hazafiakat nem nélkülözheti az új irány, az új pártalakulás, szüksége lesz fényes tehetségeikre, lelkesedésükre, önzetlenségükre. Már csak ez is okadatolttá fogja tenni az új választásokat.

Nekünk már most számot kell vetnünk ez eshetőségekkel és bár-hogy forduljon a koczka, el kell készülnünk rá a szervezkedéssel.

Az a kérdés már most, minő szempontból induljunk ki s készüljünk az új választásra, vajjon általános hazai érdek szempontjából, vagy városunk helyi érdekét tartva szem előtt? Elvek után induljunk-e vagy az opportunitás, anyagi haszonjelszavát írjuk — e zászlóinkra?

Mi nem habozhatunk a felelettel. Ha a szabadság, jog, és erkölcs uralmát akarjuk visszahozni szegény hazánkra, mi nem lehetünk oly önzők, hogy a haza érdekét feláldozzuk kétes anyagi érdekeinkért. Nem lehetünk oly kislelkűek, hogy az elvet áruba bocsássuk akár személyi, akár opportunítási szempontokért? Hiszen összes bajainak épen az képezi forrását, hogy országszerte az elvek feláldozásával az önző érdekek jutottak uralomra. És ime hova jutottunk! Az

TÁRCZA

Páduai szent Antalról.

— Legenda. —

Méla csend a vizen,
Ájtatos a tenger.
Partján dőzsölő nép
Dévaj, léha kedvvel . . .
— Egyszer él az ember!

Sóhajt hord a szellő:
Oh jer, hiv az Isten!
(Nagypéntek van holnap,
Kérd, hogy üdvözítsen,
Mindenkor segítsen.

Ej ha! zene zendül
A nép tánczra pattan;
Elnézi a tenger
Némán, mozdulatlan . . .
Ki tudja, mit gondol?!
S im, Pádua szentje,
Akit — arra járva —

Gyászos ünnepesten
Sért a durva lárma,
Jön panaszsza ajkán:

„Emberek! Ma *Krisztus*
Gyászemlékü napja,
Akitől mindnyájunk
Üdvösségét kapja
S szívetek feledte?

Fületekhez szólok
És ti nem halljátok?
Szemeitek vannak
És ti még se' láttok?
Jertek, hiv az Isten!”

Megvetéssel fordít
A nép neki hátat
S amit durva leikök
Átokul kívánhat,
Vad szitokba öntik.

Föltekint az égre
S néz sokáig Antal,
Ajka hó fohászt sug
Tiszta áhitattal,
Szent harag szemében.

„Nem hallgatsz szavamra,
Bűnök szolga népe?
Tengernek halai,
Jertek hát elémbe,
Ti nektek beszélek!

Hogyha elfajult már
S lelketlen az ember,
Hallgassatok rám ti
Békén, türelemmel
Isten szent nevében!

S mozdul a sík hullám,
Pezsg a vizek árja,
Titkait a tenger
Fölveti, kitarja,
A halak kijönnek:

Laposfejű szörnyek
Méregontó csáppal,
Szelid pontyok, harcsák
Ocsmány kalapácsal,
Emberevő czápa.

Falánk csuka, cselle,
Sajgócz, tuskés márna,
Apró ezüst pille,

alkotmány és szabadság, jog, törvényesség csődjéig legbecesebb kincseink elvesztéséig.

Erkölcstelen dolog az bármely kormány részéről, ha csak azon város érdekeit mozditja elő, a mely az ő szekeré rudját tolja. Mert ha az érdek jogos, — azt minden körülmények között minden kormánynak támogatni és előmozdítani kell.

Erkölcstelen dolog az egy város részéről is, — ha jogos érdekeinek istápolásáért meggyőződését, elveit, a haza általános javát viszi a piacra árucikk gyanánt s felettök megüti az árverező dobót: *ki mit és mennyit ad érte?*

Szervezkednünk kell tehát hazafias elvek és program alapján, — a mely nem lehet más, mint a maga összefoglalatában a minden téren *tiszta, erkölcsös és becsületos kormányzat* biztosítása.

Ebből önkényt következik, hogy nem sorakozhatunk többé oly zászló körül, a melyhez vér tapad és Judás-bér.

Nekünk vissza kell szegődnünk azon tiszta zászlóhoz, a mely a a szervezetlenség, pressio, vesztegetés, szóval az eddigi választási rendszer bünei következtében kiesett kezünkből.

Ez pedig csak jó előre megkezdett és erélyes kézzel vezetett szervezkedés mellett lehetséges. Nem lehet ugyanis tagadnunk, hogy az ellenzéki zászló lehanyatlása jó részben a szervezetlenség, az erélyes vezetők hiánya miatt következett be.

Emeljük föl tehát ismét azt a zászlót, hadd lengjen nyíltan, szabadon, hadd lássa meg minden ember fent, lent és minden oldalon!

Kisértetek és a spiritizmus.

Irta és a szatmári kath. kaszinó 1899. febr. 5-iki ünnepségén felolvasta: *Pataki Lajos.*

Gyermekkornak derüs világa! Képzetele aranszalakat fűz az élet kopott szövetébe. Visszhanggal enyeleg, mert ez is új titok-

zatos, ingerlő. Szappanbuborékokat fuvogat, melyeken a gaz is bűvös színekben pompázik; melyeknek tükörképében szebb az a tündöklő, aranyos világ, mint ez a közönséges valóság.

És mi felnőttek? . . . Mi sok tekintetben csak koros gyermekek vagyunk. Nekünk is játék kell. Nekünk sem elég jó ez a köznapias lét. Végig ostorozzuk e világ mindenkorai bajszerzőit, miként a gyermek az állatkertben megfenyegeti a farkast, amiért széttépte a bárányt. El-elmulatozunk egy képzeletvilágban, mint a gyermek az ő meséinek tündérországaiban. Kárpótlásul elvesztett paradicsomi javainkért és vigasztalásul az élet bajai között a képzetelet kaptuk a jóságos Teremtőtől. És valóban, a képzelet termékei irodalomban és művészetekben az emberi szellem legszebb alkotásai.

A képzelő tehetség áldása ugyan lelkünknek, azonban a körülmények között bajainknak is forrása lehet. Érzékeny lelkeknek árt a regényes elem az irodalomban. A képzelet beteggé teheti a kedélyt és rajongókat nevelhet az ő mértéktelen csapongásaival.

Figyelemre méltó az egyszerű nép képzeletvilágában egy sajátság, mely minden időben felfedezhető volt az emberiségnek amaz osztályánál. E sajátság a képzelődésnek a rémes, kísérteties és babonás felé hajlása, ezek iránt rendkívül fogékonysága és olyanok kigondolásában termékenysége.

Az elemi népoktatás még mindig eredménytelenül küzd ama lelkületi sajátságok ellen. Mert a ponyvairodalom számítóan és következetesen táplálja azokat, és a népek idősebb tagjaitól átragad az ifjabbakra ama rémes, kísérteties és babonás historiáknak kedvelése. A miért aztán könnyen érthető is, hogy az ilyen hamis és csak kivételesen nem ártalmas szellem akadálytalanul folytatja tovább szívós életét, különösen, ha még hozzá a mai gyermekmeseirodalom sem egészen tiszta attól a szellemtől.

No de ugyan ósdi témát kezdek itt kerülgetni! Egy felvilágosult közönségnek kísértetekről beszélni a XIX. évszázad alkonyán! — Igaz, mai tanultságunk mellett ugyszólván szegény volna félünk éjnek idején egy halottas kamarában az ott éppen kiterített halottal egyedül lenni, és akárme-

lyikünknek is képesnek kellene magát éreznie arra, hogy a sirtoban egyedül is oly édesdeden aludjék, mint tulajdon szobájában. Ha azonban alkalmilag netalán mégis másképen volnánk hangolva, akkor ne feledjük, hogy a kísértetekben való régebbi divatu hit nemcsak ki nem veszett, hanem még egy másikkal is szaporodott az újabbkori spiritizmusban, mely ma különösen a műveltebb körökben megdöbbentő módon terjed és „nem szerényebb fontosságot tulajdonit magának, mint a társadalom átalakítását; mert, mint hívei mondják, új élet- és világnézetet állít fel.“*)

Gyermekkornomban sok kísérteties dolgot hallottam. Szülőhelyemen akkoriban, amint gondolni is lehet, való tények gyanánt beszéltek azokat. Természetes az is, hogy mi gyermekek csak félve és rettegve tudunk járni estének idején a sötétben, ha szülőink valahová elküldtek.

Abban a helységben az egyik felhagyott sóbányából egy tárna nyílt a közelben húzó főútra, amelyen a munkásoknak okvetetlenül el kellett haladniuk, ha a sóbányatelepre akartak jutni. A tárnában tartózkodott egykor valami szellemféle, melynek a következő szokása volt. Mikor a sóvágók korán reggel munkájokra mentek, az a szellem ott leselkedett rájuk a tárna szájában, valamelyiköknök egyenesen a nyakára ült fel és elzipeletette magát egészen a bányatelep kapujáig. Itten leszállt az illetőnek vállairól és visszaszaladt a tárnához, hogy egy másik munkásba csimpszekdjék belé. Ha aztán az illetők békésen túrték ezt a különös mulatságot, akkor semmi bántódásuk sem lett; de ha ellenkezni merészeltek, a szellem kékre verte őket és véresre karmolta.

Egy másik, és pedig már egészen kísérteties eset bent a sóbányatelepen folyt le.

Éjfél volt. Az őrá éppen egy körjáratból tért meg és szobájába menvén, végig nyujtózott egy lózárn. Egyszerre szokatlan zajt hall a siri csendben. Recesgve mozdult meg a sófelhúzó nagy gépezet, és csak úgy magától forogván, mintha valaki, vagy valami felszállott volna a kötelen az akna

*) Kath. Szemle, 1899. I. füz.

Világjáró bálna —
Békén egymás mellett.

Mig szent Antal ajkán
Zeng az Ur igéje,
Még szemök se' pillant,
Mint kit megigéze
Lélekváltó eszme.

Ájtatos közönség,
Oly híven figyelnek . . .
Körülveszik Antalt,
Mint anyát a gyermek,
Beszédén merengnek.

És mikor vége lett
Édes szavainak,
Felriadt a tenger,
Azt mondták a halak:
— „Ámen! Ámen! Ámen!“ —

. . . Térdre hull a népség,
Bűnét szánja, bánja, —
Légy elnéző hozzá,
Segéiyed kívánja,
Oh dicső szent Antal!

TÓTH JÓZSEF.

A hosszú élet recipéje.

Irta s a kath. kaszinóban 1899. febr. 5-én felolvasta
Dr. Fecstel János.

Hogy a kurta Kádas a multkor halálra fárasztotta magát a théma szerzésében s hogy diónyi nagyságu cseppeket izzadott addig, míg a neki suggerált fixa ideát kergette és öltöztette, azon nem csodálkozom.

Mert bizony mindenben legnehezebb a kezdet, mondjuk a théma. Ha egyszer megfogtuk az elejét, a legombolyítás, lefejtés gyermekjáték.

Hogy ő hány álmatlan éjszakát töltött a théma-szerzés vigalmaiban, hányszor szerelte fel a büróban a kedélyes számoszlopokat, hányszor köszönt az utcán szobája kulesával kalap helyett, s hányszor nézte meg zsebkendőjét órája helyett és megfordítva, hányszor látta a famozus gőzmalom tornyát hatalmas, dusan jövedelmező kincses bányák arany oszlopának, a mi szolid, kitűnő berendezésű és a világ legpompásabb, legolesőbb tégláit produkáló gyárunkat pénzverdének: az engem kevésbé érdekel. Hanem igenis érdekel az, hogy addig sántikált — a jóban, — mert a kath. kaszinó dolgát

szolgálni jó dolog, — mig megpillantott egy fényes csalogató lidérczet: a mosolyt s addig nem nyugodott, míg azt részekre szedve, több oldalról megmosolyogva csemegéül itt fel nem tálalta. Jól tette, ha tette, sikeres munkát végzett és sok mosolyt kapott érte! A mi pedig az én mosolyomat illeti, abból, bár ez az „Ezres“ szigorú törvényei és a százados gyakorlat szerint csak a legkivételesebb esetekben adományozható, becsülettel kiérdemelt járandóságul neki feltétlenül juttatnék, a mi itt e fényes közönség színe előtt, hiszen amugyis jól esnek az ő mosolyokat szomlyázó, annak minden válfaját finom megkülönböztetéssel ismerő lelkének s meg vagyok győződve, hogy szakértelmével azt a földön boldogító érzések első rangu csillagai közé helyezné és számolná el, ez uttal azonban, engedjen meg, nem érek reá hivataloskodni, — sietős az utam és sok a mondani valóm. A kurta Kádas imigyen e napirendről, fájdalom, mosoly nélkül letörölve s a vele való élvezetesnek ígérkező tárgyalástá böjti idők es endes estéjére halasztva, üstökön tagadom az én thématam.

* * *

mélyéből a földszinére. Top, top... Sulyos léptek hangzanak közelebb s közelebb az őrszoba felé. Most kitárul az ajtó, és belép egy emberi alak hosszú, fehér ruhába öltözött, lámpással kezében. Egy elhalt aknafelügyelőnek szelleme volt, ki, míg e földön élt, sokszor meglepte az öröket. Most, holta után is szemlére jött. Szigorú arczeval széttekintett a szobában és, miután az őrt ébren találta, szólanul távozott. Nagy zajt ütő léptekkel visszament az akna szájához és ott a gépezet kötelén a gondolat gyorsaságával ismét leszállt a több száz méter mélységbe.

Azt a szegény éjjeli őrt megölte az ijedség. Még haza tudott vánszorogni, de egy láz mindjárt ágyba döntötte és két hét múlva meghalt.

Mélyen tisztelt közönség! A jelen ér-zéki valóságon túl minden idők meggyőző-dése szerint van még egy szellemvilág is, melynek létfeltételeit és törvényeit azonban még a mai tudomány sem bírta eddig felderíteni. Voltak és ezután is lehetségesek bizonyos természetfeletti látások, szent elragadtatások, tulvilági szellemek megjelenései, ismert fizikai törvényeink alapján megfejt-hetetlen okozatok és eredmények. Sőt azt mondhatjuk, hogy a keresztény vallás ama titokzatos jelenségekben való hittel együtt áll, vagy dől, mert a szentírás, mint egyik forrása a keresztény vallásnak, olyanokról majdnem minden lapján tartalmaz félreérthetetlen feljegyzéseket. Itt tagadni semmit sem ér, sőt nem is illik egy mai tanult emberhez, aki nagyon jól tudja, hogy még az anyagi természet körében is megfejt-hetetlen tüneményekkel találkozunk, — hogyan érthetné meg tehát a szellemek világának rejtett törvényeit, titkos erőit, érzékfeletti jelenségeit?

Isten dicsősége és észszerű tisztelete, a lelkek üdve és egyáltalán az erkölcsi jónak szent ügye ama kísérek, melyeket keresnünk kell, ama kellékek, melyek szerint vizsgálódnunk szükséges az oly megfoghatatlan jelenségeknél, melyek az anyaggal semmi-nemü összeköttetésben lenni nem látszanak. Akkor legalább mégis könnyebben tájéko-zódhatunk az olyan jelenségekkel szemben, melyeket különben is hasztalan iparkodnánk megfejtteni, ha azok valamely anyagi össze-függésből csakugyan kimagyarázhatatlanok.

Kurta az élet! Kurta bizon és keserves. Ennek a jelszónak az igazságát szomorúan érzi mindenki és mégis senki sincs, aki nem szeretné ezt a kurta életet, ha csak valamicskével is meghosszabbítani. Az emberek sokban telhetlenek, a nők újabb és újabb toiletekben, divatos kalapokban, jó kávéban és krémekben, a férfiak-vén és fiatal-kedvderítőben, de egyben sem annyira mint az élni szeretésben. S ha valaki váltig erősíti is, hogy megunta az életet s vágyik az örök nyugalom után, ne higyjünk neki, mert hasonlít ő akkor rucahátí pater gvardiánhoz, a ki a főnk-választás előtt kijelentette, hogy ő reá ne gondoljanak, mert a reá eső választást semmiképpen sem fogadja el. S mikor aztán más lett a gvardián, éktelen dühbe jött s így menyörgött: ha százszor megesküszöm is, nem kellett volna tennetek.

Hogy a gyarló ember a földi nyomorúsághoz, ehhez a vendégfogadóhoz mily görcsösen ragaszkodik, példa reá a nemrég 99 éves korában elhunyt öreg Pista bácsi, egyházmegyénk volt nesztorja. Mikor már a végelgyengülés tünetei mutatkoztak s az orvos olyasvalamit mondott utolsó napjának

Azonban, ha tényeknek bizonyultak, kénytelenek vagyunk tudomásaink közé besorozni azokat, mint akár a legnyilvánvalóbb ismereteket.

Mindnyájan tudjuk, hogy egy része azoknak a kísérteties eseteknek egészen költött dolog. A másik részök valami alappal bír ugyan, de a mindenféle hozzáadásokkal válnak belőlük olyan kísérteties históriák a nép ajkain. Egy másik részök végre való-ságos tények, melyeket azonban figyelmes körültekintés után közönséges természeti okokból meg lehet magyarázni, mert egyszerűen az ugynevezett hallucinációk, vagyis káprázatok, érzékesalodások forognak fenn, a milyenek iránt ma középiskoláinkban már 15—16 éves tanulók kellőleg tájékozva vannak.

Ezek a káprázatok t. i. érzékszerveink működésének sajátos és rendkívüli módjai Ébrenlét alkalmával minden külső, ér-zéki behatás nélkül pl. hangot hallunk, pedig sem beszéd, sem más valami zengés nem üti meg füleinket. És a hallás káprázatai igen gyakoriak. Kis harang csengése a távolban, lódobogás és vizeséseknek zugása igen közönséges káprázatai hallóérzékünknek. Egy orvos beszélte nekem nem régen, hogy egy, különben egészséges fiatal ember a következő kéréssel rohant be hozzám: segítsen rajtam doktor ur, mert megőrülök; folytonosan erős kocsidübörgést hallok, ha szekér nem is jár az utcán.

A szemnek is vannak káprázatai, vagyis külső tárgyak teljes hiányában ér-zéki képek jelennek meg előtte. Így pl. látunk bizonyos sötét karikákat, egy-egy pillanatra minden tárgyat sárga, vagy zöld színben. Beteges, izgatott állapotban, gyenge idegzettel, heves láz, vagy ijedség alkalmával azok az ér-zéki káprázatok aztán tiszta öntudat mellett is nagyobb mértékben jelentkezhettek, ugyannyira, hogy az illető egyének a képzeletet a valósággal egy-egy időre összececerélik, vagyis úgy tetszik nekik, mintha valóban látnának és hallanának, pedig csak a vérkeringés játéka, vagy az idegzetnek kisebb-nagyobb mértékben rendellenes működése idézi elő azt a képet, azt a látomást bent a szemben, és a hang érzetét a fülben külső, ér-zéki benyomások nélkül is.

Egy betegségem alatt történt. Magas

estéjén, hogy az ember éjjel előtt is elindulhat hosszú utra, Pista bácsi megilletődött s így szólt: Hát ha a jó Istennek úgy tetszik nem bánom, de kedves jó doctorkám, nem tudná-e úgy csinálni, úgy igazítani a dolgomat, hogy ha tovább nem lehet, legalább reggelig kihuzzam, hogy üdvözölhesem utoljára a felkelő fényes napot. Nem érte meg.

A hosszú életet az emberek mindig Isten különös áldásául tekintették.

A hosszú élet jutalom, melyet Isten az ó- és új szövetségben a szüleiket tisztelő gyermekeknek ígért.

A hosszú élet oly nagy kegyelem, hogy Jehova megdicsérte Salamont, midőn a bölcseséget és nem a hosszú életet kérte.

Az igen magas koruak esetei mindig felkeltették az emberek bámulatát. Róma és Athén az évkönyvekbe jegyezte a százévesek neveit.

Az igen magas kor, philosophiai szempontból tekintve a dolgot, nem a véletlen játéka vagy a halál feledékenységének eredménye. Ez gondviselészerű! Isten az öregek reményét is fen akarja tartani egy még

foku láz gyötört, de mindig teljes öntudatnál voltam. Körülbelül egy hétig minden este 8 óra tájban elszunnyadásom idejéig egy hosszú fehér palástfélőbe burkolt vékony magas emberi alakot láttam elfödött arczeval ülni az ágyam mellett. Ápolónőnek, aki különben nem szokott volt oda mellém ülni, nem szóltam semmit a látomásról, mert tisztában voltam azzal, hogy pusztán ér-zéki csalódás vagyon jelen. Egyszer azonban egy olyan alkalommal mégis kiszaladt ajkaimon a kérdés, hogy: hányan vagyunk itt most a szobában? Persze, hogy csak ketten voltunk.

Hasonló látomás, ha az illető beteg előktől elkülönítve egyedül van és hirtelen nagy ijedség szállja meg, még erősebb káprázattá válhatik, — és mindjárt kész a kísérteties eset a maga minden sajátosságával és következményeivel. Az az említett éjjeli őrt is már előzőleg lázas beteg lehetett és egyébként élénk fántáziával bíró ember. Egyedül virrasztott. A szellemek órájában kísérteties történetek jutnak eszébe. Idegzetének lázas játéka káprázatnak képét jeleníti szemében. Megborzad, elveszti nyugodt megfontolását, ijedsége nőttön-nő, felgyult képzelete százszorososan nagyit, — és előáll a rémes látomás, a hazajáró léleknek megrázó kísértete.

Tudnivaló még, hogy valamely vidék természeti sajátosságai is okai lehetnek részben az olyan rémes és kísérteties mondáknak és babonás hiedelmeknek. Nyílt, sík föld kevésbé kedvez az olyanoknak; míg a hegyes vidék rengeteg erdővel, rémséges barlangokkal, váromokkal és bányákkal inkább látszik alkalmasnak ama mindenféle kísértő szellemekről és félelmetes szörnyetegekről szóló elbeszélések keletkezésére.

Sokszor pedig valamely veszedelmes helytől való elrettentésül is gondol ki a nép egy-egy rémalakot. És biztosra lehet venni, hogy az az említett karmoló szellem is a gyermekek elijesztése végett lett elszállásolva abban a tárnában. Mert különben a kis fiúk oda bementek volna, és az ilyen felfedező expedícióknak igen könnyen gyászos következményei is lehettek volna.

Ide illőleg jut eszembe egy szép hely Schiller német költőnél.

Tell Vilmos megyen a kis fiával.

— Apám, igaz-e az, kérdi a kis fiu,

reájuk váró hosszabb életben. Minden öreg ember előtt még nála idősebb emberek vigasztaló példája áll.

Mivel minden nyomorúság mellett és alatt szép az élet, az emberek mindig azon törték a fejüket, mimódon lehetne mesterségesen meghosszabbítani az életet, vagy főnix madárként az elvesztett fiatalságot visszaszerezni. Mert hiába, a fiatalság már egy magában imponál, minden rangnál, minden kincsnel többet ér. Hej hányan adnák oda pénzeszacskóikat, rendjeleiket egy szeliden szökni kezdő bajuszkáért, leányos első ábrándokért!?

A nők örökké 25 évesek akarnak maradni, a 30-an tul egyáltalában nem mennek a világ szemében. A legudvariatlanabb ember az, ki elég vakmerő egy hölgyet, jó izlésű társaságban a 30-an tulsegíteni. 30 éven tuli hölgy uraim, most sincs, — nem létezik. Én erősen hiszem és loyálisan vallom, hogy a nők sohasem lesznek 30-asokká, — legalább lélekben, — mert mindig bájosak, kedvesek, szeretetreméltó poézisei a szép, nemes után rajongó örökifju társadalomnak. — De hát mit elménezkedünk a

hogy ott, azon a hegyen a fák vérzenek, ha valaki fejszével vág beléjük?

— Kitől hallottad azt kis fiam?

— A pásztor bácsi beszélte és azt is mondta, hogy a fák ott le vannak igazve, és aki megsérti azokat, annak a keze holta után kinő a sirból.

A komoly és értelmes apa ezt a babonás hitet fiacskájánál a lehetőség szerint megszüntetni akarván, a „bannen” német szót egy másik jelentésében használva válaszol neki, — ami körülbelül így hangzik magyarul:

— Fiam, a fák ott csakugyan le vannak kötve, fogva, — ez igaz. De nézz csak fel, látod-e a fákon túl a hegynek fénylő fehér ormait, melyek mintha az égig nyulnának fel?

— Igen, apám. Azok jégmezők, melyek éjjel úgy ropognak és hólavínákat eresztenek reánk onnan felülről.

— No lásd fiam, így végzi Tell, azok a lavinák már régen eltemették volna a mi helységünket, ha az erdő ott fent nem tartaná vissza a legördülő nagy hótömegeket.

És valóban. Jól átgondolván a dolgot, azt mondhatjuk, hogy nincs az a paragrafus, vagy más óvó intézmény, amely hasonló körülmények között jobban meg tudna védeni egy olyan jelentőségű erdőt, vagy egyebet, mint az az ártatlan kis balhiedelem, mely naivsága mellett is természetfeletti erőt sejtet, és a tulvilági megtorlás üdvös félelme biztos eredménnyel tartja távol az okatlan rombolókat.

(Vége köv.)

Hirek.

Püspöki körlevél 10 év után. Ő méltósága a püspök ur egy nagyszabású körlevelét intézett az egyházmegye papságához és híveihez, melyben meg vannak örökítve 10 évi püspöksége alatt az egyházmegyében történt fontos események. Röviden a következőkben adjuk elő: Szatmár nagynevű püspökének. Hám Jánosnak boldoggá avatási ügye annyira előhaladt, hogy az összes iratok már a múlt év július havában Rómába küldettek. A bold. eml. püspöknek Szatmáron felállítandó szobrára a múlt év végéig

gyöngébb nem örökifjúságra törekvése fellett, ha az erős férfiak tábora is jegygyűrűjét zsebre dugva, korát eltagadva olyan szívesen melegszi előrehaladottabb korban is a pásztor órák kandalló tűzénél s a „nincs többé kopasz fej” elméletének valóra válásáért féktelenül lelkesedik.

Furesa biz' e! Láttam én már olyan 60 éves kaktuszt, a mely szebben virít, mint a teljes szegfű, viola s tuba rózsa. Ezt is mondják! Hadd mondják, az a kaktusz csak vén kaktusz, s a kakuk száll rá, a szegfű, a rózsa meg mindig édes, piczi szegfű s az énekes pacsirta udvarol neki.

Az élet meghosszabítására az örök ifjúság megtartására, visszanyerésére kótyvasztottak régen egy sereg *élet elixirt*, melynek fő alkotó részei voltak: iható arany, citromban feloldott gyöngyök, smaragd és hyacinthus, por alakban bézour kő, rhinoceros szarvrészekék, grifmadár agyvelő. Ennek az életelixirnek, a bölcsesség kövének 3-as csoda erővel kellett birnia.

Az első fokon a fémeket álváltoztatta, ezzel függ össze az aranykészítés mestersege.

3028 frt 90 kr. gyült össze. A hitélet lendületet nyert, számos helyen tartattak missiók és triduumok fényes eredménnyel. Több ájtatos társulat keletkezett, keresztkutak, stációk, továbbá Jézus szent szívének, a lurdosi szűznek és szent Józsefnek szobrai templomok, temetők és templomkertekben több helyen állítottak fel. Az egyházmegyei papság fizetésjavítására 53800 frtot áldozott a püspök ur. A székesegyház külső falai, a kriptá renováltattak, a kupola és az egész tetőzet vörösrézfedéllel látatott el, a belső felszerelés is sok tekintetben ujjal pótolta. Nagy-Somkuton és Csapon plébániák állítottak, 14 templom lett részint újból építve, részint tetemesen átalakítva, kilátás van reá, hogy a munkácsi és a felső-vissói templomok építése is már legközelebb megkezdetik. A püspök urnak az iskolákra is kiváló gondja volt, tanítók fizetésének kiegészítésére évenként 2184 frtot áldozott, ma több helyen államsegély van igénybe véve. Ezenkívül egyes helyeken tanítók, tanító és óvónők fizetését teljes egészében a püspök ur fedezi, e célra évente 1660 frtot ad. A lefolyt 10 év alatt a páli szent Vinczéről nevezett irgalmas nővérek 8 új fiókházban nyertek alkalmazást. Velenczén, mely a püspök urnak szülőföldje, leányiskolát alapított, vezetését a szatmári irgalmas nővérek gondjaira bízta, s fedezi a ház összes szükségleteit. A 10 év alatt tett alapítványok és adományok összege 389803 frt. 60 kr-ra rug. Megemlékszik a körlevél *Irsik* Ferencz praelatusról, kinek nevét számos alapítvány teszi emlékezetessé, *Laza* János kanonokról, ki 40 ezer forintot tevő alapítvánnyal gyarapította az alapítványi pénztárt, *Bugyis* András prépostról, ki az ungvári Máriaházat, a palóczi és szerednyei leányiskolákat alapította. Említést tesz *Póhl* Károly, *Szabó* Norbert, és dr. *Kádár* Ambros kanonokokról, kik közül az első 2700 frt. alapítványt tett, *Szabó* 1600 frttal gyarapította a papi nyugdíjalapot, *Kádár* alapítványai pedig meghaladják az ötezer forintot. Megemlíti az egyházmegyei irodalmi kört, mely hasznos működésével jó szolgálatot tett az egyházmegyének, az egyházmegyei papság felbuzdulásának eredménye a „Pázmány Sajtó”, mely a kor igényeinek megfelelő felszerelésével és berendezésével mintaszerű. Szép szavakkal emeli ki a

A második fokon meghosszabbítá az életet a természetes határokon túl.

A harmadik és legfelsőbb fokon, az embereket benső viszonyba helyezte a szellemekkel.

Hollandiai Izsák, Valentin Bazil és Zachariás Dániel állítják, hogy az, ki a bölcsesség kövéből, az élet elixirből minden héten egy kis dozist bevesz, jó egészségben marad és hogy „élete az Isten által számára kijelölt legutolsó órákig fog tartani.”

Trismosin Salamon azzal dicsekedett, hogy az életelixirrel 90 éves asszonyoknak visszavarázsolta fiatalságukat, sőt üdőbbekké és szebbekké lettek, mint voltak 16 éves korukban.

Az életet az utolsó itéletig meghosszabbítani nekem bakatel, ugymond a jeles alchimista.

Én 1000 év óta vagyok a világon, így ír Ariéphiús elixirista, vagy csak kevéssel rövidebb idő óta Isten kegyelméből és a c-odálatos quintessencia használata eredményeképpen.

„Hetí Szemlét” elismerve annak fontos missióját, miért is szavait lapunk más helyén szószerint idézzük. A püspöki és egyházmegyei könyvtár 11939 kötet, ehhez csatolkozik a 8541 kötetre rugó Török féle könyvtár. Végül említést tesz a kath. egyesületek működéséről, a szatmári kath. kaszinó, az ungvári és munkács kath. olvasó körökről, melyek szép sikerrel folytatják működésüket. A kath. legényegyesületek szintén örvedetes haladást tüntetnek fel.

Püspöki jubileum. Egy derék román főpap, *Szabó* János, a szamosujvári püspök, kihez a szatmári gk. románok is tartoznak, most tölti be püspökségének 20-ik évét, amit papsága nagy ünnepélyességgel készül megülni. *Szabó* püspök lelkéből magyar ember, sok baja volt a dákórománokkal, kiknek törekvéseit elítélte s azoknak gatat vetni törekedett. Alig 43 éves korában lett püspök, egyházmegyeje ügyeit vaszekekkel vezette, később ő Felsége belső titkos tanácsosi méltóságra emelte és a Ferencz József rend nagykeresztjével tüntette ki.

Kinevezés. *Moess* János, a helybeli osztrák-magyarbank fiókjának főnökhelyettese a pozsonyi osztrák magyar bank főnökének neveztetett ki.

Egyesülés. *Özv. Monó* Ferenczné e hó 2-án, reggel 6 órakor életének 77-ik évében elhunyt. — *Szeibel* Lajos vállalji tanító e hó 2-án déli 12 órakor életének 38-ik évében elhunyt.

Fénztárnoknak a szatmári gőzmalom társulat *Félegyházi* Sándor eddigi segédkönyvelőt választotta meg.

Választás lesz a márcziusi közgyűlésen. Csak nemrég választották meg *Nagy* Ákost városi számtisztnek, már lemondott állásáról. A törekvő fiatal ember jogi tanulmányait folytatni akarja, azért távozik hivatalából.

Eymen. *Erdőssy* Vilmos cs. és kir. főhadnagy, városunk fia szombaton esküdött örök hűséget Nagy-Körösön *Garzó* Teréz urnőnek. — *Szabó* Mihály mezőlaki ref. lelkész tegnap tartotta esküvőjét városunkban *Szabó* Tamás iparos leányával, *Herminnel*. — *Taar* Ferencz államvasuti távirászt jegyet váltott *Erdei* István tekintélyes németi polgár leányával, *Juliskával*. — *Záizer* János vasuti táviró tiszt e hó 2-dikán eljegyezte

Annai bizonyos, hogy ennek az urnak, ha ezer éve nem is volt a hátán, de a vakmerőségig bolond, vagy a bolondságig vakmerő fantaziája igazán volt.

Nagy feltűnést okozott *Arnand de Villeneuve* könyve. Ez a tudós századokat ígért annak, a ki minden 7 esztendőben megismétli a következő operatiót.

1) Áprilisban vagy májusban éjjel lefekvéskor a -ziv felé alkalmazni kell egy sáfrán, piros rózsa, santal, ambra és aloéből álló tapaszt. A recept részleges tételei nálam megtekinthetők, mert ezuttal helyszüke miatt azokat fel nem sorolhatom.

2) Olyan rántott csirke czubákokat kell enni, mely czubákok tulajdonosai vipera husal táplálkoztak.

3) Ugyanezen időben használni kell egy confectiót, mely gyöngyökből, sapphir, smagard és pézsmából van összeállítva.

Villeneuve mestert a párizsi egyetem elítélte, ő maga meg cserben hagyva hosszú életre számító tanítványait az asztroló-

Debreczenben Szemere Sándor vasuti kalauz leányát, Bella kisaszonyt.

Lemondás. Kozma Zsigmond, a szatmár-émeti ev. ref. egyház pénztárosa lemondott ezen tiszteletbeli állásáról.

Jutalomjáték. Ferenczy József, társulatunk kitűnő baritonistájának e hó 14-én, kedden lesz a jutalomjátéka, színre kerül Planquette „Rip ván Vinkel gyönyörű zenéjü operettjeje.

A „**Női Szemlé**“ ről a püspöki körlevél így szól: „Elég reá mutatnom e lap multjára, s utalnom jelenére, hogy annak életrevalósága felülkerekedő itéletet mondhatunk. Feladatát, mely a politikában a pártatlan igazság keresése, a társadalmi kérdések színrehozásában a magán érdektől és mindenféle szűkkeblüségétől ment megoldásra való törekvés, a tudományosságban az istenfélő tudomány tanainak terjesztése, a szépirodalomban az ész és szívbeli művelődésnek tisztességesen gyönyörködtető formák bemutatásával való előmozdítása, a legtisztább katolikus szellemben igyekszik megoldani.“ E szép nyilatkozat mig egyrészt lapunk működésének fontosságát igazolja, másrészt erőt ad a további küzdelemre.

A **kath. szoció** és szatmáregyházmezei irodalmi kör mult vasárnap tartotta ez idei második felolvasó estélyét az eddigieket is felülhaladó fényes sikerrel. A Czeczil-egyesület imponans nagy concertterme és a mellékterem többnyire előkelő közönséggel zsúfolásig telve volt, ugy hogy a később jövők már nem fértek el s távozni voltak kénytelenek. Az estély **Pataki Lajos** tanár felolvasásával kezdődött, ki „A kísértetekről és spiritizmusról“ tartott a figyelmet mindvégig lekötő igen érdekes s tanulságokban gazdag előadást. A közönség tetszésének és elismerésének adott kifejezést. Ezután általános érdeklődés közt **Majláth** Ferenczné urnő lépett az emelvényre s **Méder** Mihály orgonakísérete mellett elénekelt „Ave Mária“-jával s **Mattei**-nek concert-Arie-jával, melyet szintén **Méder** Mihály majd a hosszan tartó s tomboló tetszészajjal közkívánatra megtoldott classicus olasz dalaival kísért zongorán, oly ritka műelvezetet szerzett a közönségnek és oly viharos tetszést s diadalt vívott ki magának, aminőnek alig volt párja e concert-teremben. Tisztán csengő, rendkívüli kellemes és nagy terjedelmű hang, finom

giához fordult s a világ közeli végét megjövendőlte.

A XVI. században élt hohenheimi Theophrastus Bombastus, aki megégettette Gallienus és Avicenna műveit s így kiáltott fel: Több tudományom van a kalapomban, mint nektek minden könyvetekben. Azt hirdette, hogy lombikkal alkot embereket és feltalálta a kézzel fogható titkos életerő-essentiát. Szegény 48 éves korában kórházban halt meg.

XIII. Lajos idejében sőt a 70-es években az élet hosszabbítás és örök ifjúság czéljából a vérátömlesztést gyakorolták, nemcsak emberből, hanem állatokból is az emberbe. A vérnek ugyanis mindig nagy erőt tulajdonítottak. A kecskének vérét pleuritis, a kosét a scrofula, az emberét az epilepsia ellen gyógyító szerül használták, mig a bika vérét a régmúltban erős méregnek tartották s azt mondták, hogy Themistocles ezzel mérgezte meg magát. XI. Lajos pedig, hogy életét meghosszabbítsa, gyermek vért ivott.

(Vége kóv.)

hangszínezés, mély magával ragadó érzelem jellemezték bravouros előadását, a mely valóban meglepte a közönséget s azon vágyat kelté föl benne, vajha minél gyakrabban gyönyörködnék a művészet magaslatán álló gyönyörű előadásában. Nagy tetszést arattak dr. **Fechtel** Jánosnak „A hoszu élet reczipéje“ czimü humoros előadása, a mely folytonos derütségben tartá a jelenvoltakat, — végül **Mondik** Endre és **Ekkel** Lajosnak két fülbe-mászó pompás duettje, melyeket zajos tetszés mellett behízogó kellemes hangon, mély érzéssel és praecizitással adtak elő **Méder** M. finomjátéku zongorakísérete mellett. A felolvasó estély után a közönség nagy része a kath. kaszinó helyiségebe vonult, a hol a társas szórakozás örömei és tánc között vigan teltek az órák. Csak egy baj volt itt is, az előkelő nagy közönség nem fért el a helyiségekben, habár megtöltötte a kaszinó minden zegét-zugát. Sokan besejöttek, vagy korán eltávoztak a hely szűke miatt. Ha meggondoljuk, hogy a kath. kaszinó népszerűsége és látogatottsága folyton emelkedőben van, ugy hogy — amint a mai est kétségtelenül bebizonyítja, a jelen helyiségek terjedelme már nem képes befogadni egy estély közönségét, a választmányok — azt hisszük — a kath. kaszinó érdekében alig lehet sürgősebb teendője, mint bármely szerény berendezésü, de tágas üvegteremnek mielőbbi létesítése, ahol aztán a felolvasások is megtarthatók lesznek. Az ügybuzgó elnökség és választmány eddigi fáradozásainak fényes sikere után biztosan sikerrel fogják megoldani e sürgős feladatot is; amely aztán hosszu időkre kényelmes otthont fog nyújtani közönségünknek.

A **Ezresnek** szombaton tartandó táncmulatságára nagyban folynak az előkészületek, akkora érdeklődés mutatkozik ugy városunkban mint a vidéken e multság iránt, hogy e farsang báljai között valószínűleg a legjobban fog sikerülni. A meghívók már szétmentek a szélrózsa minden irányában; érdekes, humoros tartalmuknál fogva ideiktatjuk szószerint: Az Ezres ezen utalvány átvétele mellett a szatmári Kölcsey-utcai **Vigadó** pénzváltó asztalánál fizet legott kívánatra az előmutatónak egy checket, mely ezer forintnál többet érő arany kedélyre ezüst kacajra s apró táncz lépésre váltható fel a nagy teremben a finom estélyen 1899. br. hó 11-én este 8 órától mindaddig, mig a bank esődöt nem mond. Minél későbbre jár az idő, annál többet lehet érte kapni. Egy check ára földszinten vagy emeleten 1 frt. családnak 2 frt. Az egész tehát csekélység. **Tanódy** főtanácsos. **Jaskovics** Ferencz főrendező. **Dr. Fechtel** János elnök. **Dr. Fodor** Gyula igazgató. A ki ezen utalványnak igazival való hamisítását kísérlené meg, azzal az Ezres büntetőtörvénykönyve maga sem tudja mit csinál örömeiben. Valodi ötszökökkel és tizesekkel való hamisításra az 5. §. 22. versét (1. Büntetések és Tüntetések) alkalmazza. Hogy a jókedv és bor hamisítatlan legyen, arról a felügyelő bizottság és ivásszakértők gondoskodnak. A hátlapon látható a táncrend és az éjféli utáni program, mely következőleg szól: Éjféli után ex lex állapotok, obstrukció, névszerinti szavazások, bizalmatlansági nyilatkozatok, oszlásfoszlás, új választás, kiugrások, megugrások, ki- s bekapacizálás, összeférhetlenségi esetek, vicinális tósztok stb. stb. Napi rendezés: 1. Nők is szavazhatnak. Korelnőkül hölgy nem választható. 2. A ki magamagát ajánlja hivatalra tósztkban, egyhangulag

megválasztottnak tekintheti magát. 3. A hölgyek körüli korteskedés meg van engedve. 4. Tánczezel való megvesztegetés szabad. 5. Nőtlen uraknak először a mamák szavazát kell megnyerniök. 6. Nő férje, anyós veje ellen nem agitálhat. 7. Hazamenés ellen obstruálni lehet. 8. A kimaradási kvóta kölcsönös kiegyezéstől függ. Férj és feleség közt a nagyobb numerus győz. Gardedámok nem szavaznak. 9. Szalmaözvegyeknek teljes idemnity. 10. Blazirtság ellen karhatalomról lesz gondoskodva (zenekar, tisztikar stb). 11. Párbaj ügyek a buffet-ben intéztetnek el pisztolyokkal (sikárlói, magyarádi, szomorodni stb. elültöltőkkel) 12. Az elnök nem párbajozik. Óraütés helyett a tizenketőt az „Ezres és Vidéke“ megjelenése fogja hirdetni. Jegyek az Ezres finom estélyére a Honvéd söresarnokban és Láng Bertalan üzletében válthatók.

Egy újabb beküldetett. A „Szamos f. hó 5-én (vasárnap) megjelent számában azt mondja hogy a megelőző vasárnapi számban „Legújabb hírei“ között az 1. helyen foglalt „szellemi szikrája“ nem volt *izellen*, hanem *szagatlan*, illetőleg hiányzott ebből a *tönjenezés*. Erre röviden válaszolom: *Izellennek* azt mondjuk, a miben nincs etikai szó, okosság prudentia; illetőleg valahányszor szavunk vagy cselekedetünk ellenkezik valamely fennálló szabályllyal. Így például a kérdéses „szellemi szikra“ ellenkezik a legprimitivabb illem szabályllyal, midőn t. i. egy oly egyént, ki egy tekintélyes testületnek feje és közjogilag is magas állást tölt be, minden ok nélkül oldalba dőf, mint egy közönséges utcai siheder a társát. Az ilyen borizü hanggal a „szellemi szikrák“ szerkesztője megsérti az felüljáróban annak alattvalóit is. Suum cuique! *Tönjenezésnek* nevezzük azon eljárást, ha valakinek tulzottan bókolunk, illetőleg valakivel szemben nem competens módon vagy nem competens tiszteletet tanusítunk. Ámde a kellő tiszteletet megadni mindenkinek tartozunk, ha csak lelki sivárságban nem szenvedünk. Azt mondja a közmondás: Honorem cui honorem. És Ismét: Coram cano capite consurge! Igen! beszélhetek és ily felsőbb erkölcsi elvekről a „Szamos“ „szellemi szikrák“ gyártójának, midőn ő előre kimondja, hogy megmarad a régi elvei mellett. Szeretnék idézni e helyen egy nyomatékosabb axiomát, de mellőzöm, csak azzal végzem: De gustibus non est disputandum.

25 év multán... Azon tényezők között, melyek nagy mértékben hozzájárultak a hazai mezőgazdaság és kertészet haladásához, az első között látjuk a **Mauthner** Ödön magkereskedő czéget, mely az idén ünnepli fennállásának 25 éves jubileumát. E czég működését mindenütt elismerés és méltánylás kísértte és hogy többet ne említsünk, a czég tulajdonosát a **Ferencz József-rend** és az orosz Szt. Anna-rend lovagkeresztjével és a bolgár nemzeti rend tisztikeresztjével tüntették ki. Ezenkívül a **Mauthner** czég és kir. udvari szállító és évek óta szállítja Ő felsége kastélyai és birtokai magszükségletét az egész osztrák-magyar monarchiában továbbá több királyi, fejedelmi, főhercegi, és hercegi udvarnak is szállítója. A **Mauthner**-féle magvak különben 27 szer lettek bel- és külföldi kiállításokon első díjakkal kitüntetve. A jubileumi főárjegyzéke — melyet a czég kívánatra ingyen és bérmentve küld, — valódi remekmű, egy kitűnő növénytermelési utmutató, nemcsak a benne előforduló számtalan tenyésztési utasítások,

hanem a megragadón szép és hű *növény-fényképe* miatt is. Legjellemzőbb, hogy a főárjegyzék nem a rendelő rovására ilyen fényes, mert a magárák, tekintve az ismert kitűnőséget és föltétlen megbízhatóságot sokkal olcsóbbak, mint bármely másik magyar vagy külföldi cégénél, hanem a Maithner cég rengeteg forgalmában leli magyarázatát és elég érdekes megtudni, hogy említett árjegyzék költségeit az összes rendelésekre megosztva, *egy rendelésre nem egészen 3/4 kr. esik.*

A kereskedő ifjak f. h. 4-én rendezett bálja szépen sikerült. 9 órakor vonult be a katonai zenekar ütényei mellett s mestíró fedezete alatt a jelmezese kis, de szemkápráztató tarka csoportja. A görög, a belga, tót, szerb, a tengerész, a csikós és a többi mind oly jellegzetes és izléses öltönyt jelentek meg, hogy a közönség nem tudta eldönteni, melyiknek ítélje oda a pálmát. A bevonulás után megkezdődött a tánc, mely derült hangulatban a reggeli órákig tartott.

A telefon hálózat kiépítését, minthogy a résztvevők a törvény által követelt számot is jóval meghaladják, már a tavasszal megfogják kezdeni. A központ a Deák-tér lesz, honnan a vezeték három főirányban ágaznak szét, a Széchenyi, Rákóczy és a Kazinczy utcán.

A Szent László társulat czéljaira a következő kegyesadományokat vettem. Báthory Endre képezdei tanár, szerkesztő (tagság díj) 72 kr. Nitsch József karnagy, képezdei tanár (tagság díj) 72 kr. Mondik Endre rk. tanító 36 kr. Fogadják a nemes szívű adakozók a társulat nevében kifejezett hálás köszönetet. Szatmárt, 899. febr. 7. Lengyel József, egyházmegyei központi igazgató.

Meghívó. A szatmári kath. Legényegylet folyó hó 19-én délután 4 órakor tartja rendezési közgyűlését, melyre az egylet alapító, tiszteletbeli, pártoló, választmányi és rendes tagjait tisztelettel meghívja: az Elnökség.

A gazdasági és iparbank a múlt vasárnap tartotta közgyűlését *Galgóczy* Zsigmond elnöklété alatt. Nyeresemény 12779 frt. 49 kr., melyből 1 fr. 50 kr. osztalék esik egy 20 frtos részvényre, igazgatósági tagnak *Deák Kálmán* választott be. — *A kereskedelmi és iparbank* szintén vasárnap tartotta közgyűlését. 21 ezer forint megy a) 14 frt. osztalékra. Az igazgatóság és felügyelőbizottság tagjait ismét megválasztották.

A Szatmárvármegyei Tanári kör 1899. február 12-én Szatmáron a főgymnasiumban fél 11 órakor rendezte gyűlést tart. Tárgysorozat: 1. Az országos középiskolai tanár-egyesület ügyrendjének tárgyalása. 1. *Lukácsy György* nagybányai tag előadása: „Összekötő kapesok a trigonometria tanításában.” 3. Esetleges iudítványok. Szatmár, 1899. február 4. *Ratkovszki Pál* elnök. *Orosz Alajos* titkár.

Rozsak a megyei utak. Régi panasz ez, rájöttek az illetékes körök, meg is tették a lépéseket, hogy segítve legyen a bajon. A vármegye nem képes jó karban tartani utvonalaikat, noha a legnagyobb százalék utadót fizetni. Államsegély kell, vagy államosítás. A miniszter kiküldötte *Petracsek* Ferencz meggyőződést szerzett a körülményekről, ki látásba helyezte az állami segélyt addig is míg az állam egyes utvonalaikat átvehet.

Új erdőhivatalok. A földmívelési miniszter legújabbán 43 m. k. erdőhivatalt és ezeknek alárendelt 151 m. k. járási erdőgondnokságot szervezett. Ez új hivatalok vidékünkön a következők. A XII. erdőhivatal: Ungvár. Gondnokságok: Nagy-Berezna,

Ungvár. XIII. Erdőhivatal: Beregszász. Gondnokságok: Beregszász, Munkács, Nagy-Szőllős. XIV. Erdőhivatal: Máramaros-Sziget. Gondnokságok: Dragomérfalva, Felső-Visó, Huszt, M.-Sziget, Ökörmező, Técső, Trebusa-Fehérpatak. XV. Erdőhivatal: N., Károly. Gondnokság: Nyiregyháza, Nagybánya, N.-Károly. XVI. Erdőhivatal: Nagyvárád. Gondnokságok: Belényes, Nagyvárád. XVII. Erdőhivatal: Zilah. Gondnokságok: Szilágy-Somló, Zilah. XVIII. Erdőhivatal: Deés. Gondnokságok: Bethlen, Deés, Nagyllonda. Hát Szatmár hol maradt a maga kormányparti-ságával? Pedig Nagy-Károly vidékén nincsen ősi erdő, mint Szatmár területén.

A vallástalan iskolák. Az *Osservatore Romano*-ban olvassuk a következő jellemző esetet: Franciaországban a napokban egy rablógyilkost végeztek ki. A kivégzendő látván a gillotint, sirt és reszketett s aztán így szólt: „Látva a gillotint, meg kell átkoznom apámat és anyámat, mert vallástalan iskolába küldöttek s így jutottam ide. Isten nélkül neveltek, most kibékülni sem tudok vele.” Ki kezkesedik róla, hogy a mi állami iskoláinkat nem fogják-e így megátkozni az akasztófa alatt a „független morál”-ban és indifferentizmusban növekedett bűnösök?

„A szőlő helyes metszése” című szakmunka második bővített és átdolgozott kiadása ez év február havában fog megjelenni. Jelígeje: „Szőlőt metszeni könnyű, de jól metszeni nehéz!” Az okzerű szőlőmetszést tárgyaló ezen hasznos könyv most már a második kiadásban bővítve *Maurer János*, ismert nevű borász és lapszerkesztő tollából ered. Az egyes metszési módokat rajzokban is bemutatja. Kinek szőlője van, annak nélkülözhetetlen segédeszköze, tanácsadója és kincses bányája ezen könyv. *Egy forint* előleges beküldése mellett bérmentesen küldi meg szerzője, *Maurer János* (Kassa. Maurer-udvar).

V i d é k.

Nagy-Károly, febr. 6.

Jubileum. A nagykárolyi nőegyesület, melynek élén gróf Károlyi Istvánné áll, a folyó évben fogja megtartani fennállásának negyedszázados jubileumát, 1874 január 25-én alakult meg az egyesület, mely immár 25 éve áll a nemes emberbaráti ügy szolgálatában. — Az egylet az évforduló napját megakarta ünnepelni, de az elnök családját ért gyász miatt elmarad s csak a nyár folyamán fognak egy nagyobb szabásu ünnepélyt rendezni.

Felolvasás. A „Kölcsey-egyesület” folyó hó 2-án ismét rendezett felolvasó estélyt, melyen Nagy Lászlón az egylet ügybuzgó elnökén kívül *Boross János* ág. ev. lelkész olvasott fel. „A történelem nevezetesebb nőalakjai” czímen egy minden tekintetben sikerült értekezést.

Új egyháztanácsi elnök. A róm. kath. egyháztanács új elnöke *Schuszturics Ignác*, volt országgyűlési képviselő és polgármester lett! Örvendünk a választáson, mert érdemes férfit ért a megtiszteltetés!

A munkácsi kath. legényegylet és kath. kör jan. 29-iki programmal összekötött táncmulatsága igen jól sikerült úgy anyagi mint erkölcsi tekintetben. Különben beszéljenek a számok: Bevétel jegyekből. 239 frt. 10 kr. felülfizetésekből. 10 frt. 70 kr. jegymegváltásból. 35 frt — összes bevétel

284 frt. 80 kr. kiadás. . 115 frt. 46 kr. tiszta jövedelem 169 frt. 34 kr.

Nagy-Bocskón most vasárnap, e hó 5-én tartatott meg az uri kaszinó bálja, mely minden tekintetben fényesen sikerült. A tekintélyes tiszta jövedelemkaszinó-alap javára esett. A siker oroszlanrésze a kaszinó közszerepében álló elnökét, *Kozma Béla* esperes plebános urat illeti. Derekas részük van azonban azt illetőleg a rendezőknek is és a járás népszerű szolgabírójának és kedves családjának, kik fáradságtalan körültekintéssel és jókedvvel mindent elkövettek a mulatság érdekében. — A zenét *Veres Tóni* kitűnő bandája szolgáltatta Szigetről, kinek ropogós esárdásai mellett tüzzel hévvel lejött a mindkét nembeli fiatalok egész a reggeli órákig.

Avas-Uffalu. *Majos Károly* áll. anyakönyvi felügyelő f. hó 5-én *Illés István* mkir. áll. anyakönyvvezetőt hivatalos eljárásában megvizsgálta tüzetesen és a tapasztalt rend és pontosság felett teljes megelégedését nyilvánította.

A sz-váraljai rk. ének-és dalegyesület f. évi jan. hó 21-iki estélyén felülfizetők névsorából tévedésből kimaradtak a következők: *Frank József* főesp. plebános, *Fényes Béla*, *Papolezy László*, *Papolezy Béla* 1 frt 50 kr, *Ember Ignác* 2 frt 50 kr. Jegyeiket megváltották: *Mándy Zoltán* 1 frt 50 kr, *Lipsey Sándor* 1 frt 50 krral, *Pujda János* és *Félegyházi Bálné* 1—1 frttal.

Az ungvári kath. legény-egyesület f. évi február hó 5-én dal- és színelőadásal egybekötött jótékonyezelű táncmulatságot rendezett, mely várakozason felüli jó sikerrel végződött. A nagy számmal egybekült közönség s még az illustris vendégeknek is nagy száma, köztök legelső helyen *Firészák Gyula* páspók urnak magas megjelenése, ki jóságos szívét s a nemes ügyért való buzgókodását é aldozatosságát napnap mellett megnyilatkoztatta előttünk, tehát mindezen nagy érdeklődés az ungvári kath. Legény-egyesületnek életrevalóságáról tesz tanúságot. A szépen sikerült dalok és szindarabok a közönségnek nagy tetszésével találkoztak s mély érzéssel s kitűnő vezetés mellett adattak elő; éppúgy a táncmulatság is szép rendben történt meg. A négyest mintegy 70 pár táncolta; a „Pannonia” táncstermében a nagyszámu tánczosok alig férhettek el. Az összes bevétele ezen mulatságnak mintegy 216 frt, oly összeg ez, mely a legény-egyleti mulatságoknál befolyjni szokott jövedelemhez viszonyítva valóban meglepő. Nagy elismerést érdemel az egyesületnek új vezetője *Dr. Jóna József* segédlelkész, ki bár csak rövid idő óta vezeti az ungvári Legény-Egyesület dolgait, mégis már szép jelet adta buzgókodásának s nem kimélt fáradsággal minden eszközt, alkalmat megragadott arra, hogy a Legény-egyesületnek nemes ügyét előmozdítsa.

Az ungvári kath. kör. legutóbb tartott felolvasó estélyén *dr. Fibiger Sándor* és *Pogány Gyula* kir. kath. főgymn. tanárok tartottak igen tanulságos értekezést. Nagy közönség volt jelen. *Gergelyi Margit* k. a. monologja igen érdekes pontja az estélynek. Nagy tetszést aratott. Bevezetésül és záradékkul a tanítóképző ifjúsága adott elő ének és zenedarabokat.

Szerkesztői üzenetek.

Nasreddin a farsangról leköszönt, de a jó csomaga a nagybajtban is elkél. Egyéb kívánságának is eleget fogunk tenni.

Károlyinak az ujabbakért köszönet, csak egy kis türelmet kérünk.

P. J. Munkács. Az utolsó pillanatban érkezett, már lehetetlen volt betenni. Jövőre közöljük.

Kedvező alkalom.

GYÖRY KÁROLY
ÜVEG- ÉS PORCELLÁN KERESKEDÉSE
SZATMÁR, DEÁK-TÉR.

Tulhalmazott raktár miatt az itt felsorolt ezikeket **mélyen leszállítottárban** árusítom. Menyasszonyi kelengyék, konyhaberendezési ezikkek, petróleum lámpák, majolika és terokota disz-tárgyak, francia porcellán figurák, evőeszközök, alkalmi ajándéktárgyak feltűnően olcsó árban. Nagyobb bevásárlásoknál külön árendedmény.

Kérve a nagyérdemű közönség becses pártfogását
kész szolgálattal
Györy Károly.

Kedvező alkalom.

Mélyen leszállított árak.

ORGONA-ÉPÍTÉSI
MŰINTÉZET
Rieger testvérek

Budapest, Garay-utca 48.

Rieger testvérek Jägerndorfi (Osztr. Szil.) es. és kir. udvari orgona-gyárának fiókja. Legolcsóbb árakon kiváló orgonákat szállítanak.
A cég 23 évi fennállása óta

540 új orgonát

épített, melyek közül **186** esik Magyarországra, a többi Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz Olasz és Törökországba szállították

Orgona-árjegyzékek
ingyen és bérmentve.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legdrágábbakké.

Ára darabonként 3 forint.

Jótállás mellett, míg a készlet tart.

Hozzá ezüstös óraláncz 60 krajczár.

Önberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállításon kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegségeitől megment. Tartós és pénzt megtakarító.

Darabja 3 forint.

A penge ***csillagos acézból és a többi részei alpacából vannak.

Egy külön penge hozzá 1 forint.

Megrendelhető :

Pollák Sándor főbizományosnál

Budapest, V. ker., Kálmán-utca 17.

Gyűjtőknek 5 db. után egy ingyen küldetk.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére
a „vörös kereszt”-hez.

Kitüntetve :
Bécs, Páris, London, Madrid, Brüssel, Boulogne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS
IV. Wallergasse 1. Bécs. IV. Favoritenstrasse 28.
Ajánl az 1898-ik őszi és téli idényre
papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

különösen :
meleg téli **havelokokat**, s. p. finom fekete palmerstonból ujjak nélkül **18** frt, ujjakkal **24** frt.; ujjakkal és valódi széles prém-gallérral, bélelve **34** frt.

Biretumok, kollárék,
chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciumok, cingulusok nagy választékban. Vala mennyi készítmény a legjobb anyagból tartós és diszes kivitelben. **Szövetek méter száma** is eladatnak.

Egyházi szerek

végleges megrendelés után olcsón szállítatnak.
Árjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve.